

Életre keltett tetszhalott

„Voltaképp egy tetszhalálból feltámasztott könyvet tart kezében az olvasó. Az egykori Griff Kiadó 1944-ben egy másik Krúdy-mű hátsó borítóján hirdette A királyné költője című posztumusz kötet közeli megjelenését. Alkalmasint az író valamelyik családtagja, fia vagy második felesége lehetett az egybegyűjtő, esetleg maga a kiadó vezetője. Mindegy ez már. A könyv soha nem jelent meg; a tervet eltemette a hazánkon is végigsöprő háború vihara.”

Az idézet *Krúdy Gyula* Erzsébet királyné című, a királyné halálának 100. évfordulójára most megjelent könyv utószavának részlete. A gyűjtemény megjelenése ma sem ment könnyedén. Jó két év szükségeltett ahhoz, hogy kiadót találjon. A tavaly óta működő *Palatinus Kiadó* vállalta fel végül a szép formátumú könyv megjelentetését.

– Miből gondolja, hogy *Erzsébet királyné története még ma is érdekes lehet?* – kérdeztük *Kelecsényi László*t, a könyv szerkesztőjét.

– Sohasem szűnt meg a *Sisi* iránti szimpátia. Legfeljebb bűvópatakként hol felbukkant, hol szünetelt. Még életében legenda volt, még hozzá attól a pillanattól, amikor *Ferenc József* jegyeseként, majd hitveseként feltűnt. Felbukkanásának az időpont, az 1850-es évek, a legsötétebb Bach-korszak is kedvezett. Ekkor a gyűlölt király hoz egy ragyogó asszonyt, aki okos, művelt, fiatal, szép és még magyarul is megtanul. A tetejében nem a Habsburg-házból származik, idegen jövevény, így sokkal jobban megérti a magyarokat. Tisztázatlan, hogy a kiegyezésben milyen szerepet játszott. De bizonyos asszonyi praktikáknak részük lehetett benne. Később aztán a legendát fokozta, hogy magyar udvarhölgyet, felolvasónőt tartott maga mellett. Fiának, *Rudolfnak* elvesztése megrázta a magyarokat,

s fokozta a királyné iránt érzett rokonszenvüket. Ezért már az életét is óriási szimpátia kísérte. Szinte halála pillanatában baráti körök alakultak, emlékalbum jelent meg róla, szobrot állítottak neki.

– Ön szerint valóban lehet párhuzamot vonni személye és *Diana* között?

– Csak nagy vonalakban. Idegen, fiatal nő kerül az uralkodóházba, akit kevésbé szeretnek, és modorával, vi-

selkedésével maga mellé állítja a tömegeket. A haláluk is kissé hasonlóan megrázó. *Erzsébet*et egy örült, feltűnni vágyó anarchista kiélesített vasreszelővel szúrta le.

– Hogyan lehet még szunnyadó *Krúdy-kéziratokra* bukkanni?

– Ezek nem kéziratok. Javára részük más kötetekben, novellagyűjteményekben már megjelent. Csak meg kellett találni őket, ám ehhez ismerni kell az író életmű-

vét. Már 15 éve ezzel foglalkozom. Az egyik írást egy Amerikában élő *Krúdy*-fordító segítségével találtam csak meg. Nem kis feladat ugyanis rájönni, mit hol kell keresni. A könyvben *Krúdy* minden, *Erzsébet*től foglalkozó írása benne van, kivéve két nagyon zsenge, egészen ifjúkori cikkét, valamint két, csak kéziratban létező novellatörzsként.

– Ebben a gyűjteményben *Krúdy* tartogat meglepetést?

– Nem. Ismerői megkapják azt a fiatal korában még feszegebb, aztán lelassuló, kissé andalító írástechnikát, ami rendkívül jellemző rá. Akik meg nem ismerik, a királyné személyén át történeti áttekintést szereznek a korról. Belső történések szerint raktam sorba az írásokat. Egy történetet próbáltam elmesélni, kirakójátékszerűen összerakni, hogy aki az elejétől a végéig olvassa, egyúttal történetirégény-élményhez is jusson.

– Megtörténhet, hogy ezzel kimerítette *Krúdy* „kincstárát”?

– Próbálok kiadni még elfeledett, nem ismert *Krúdy*-kéziratokat, de egyre nehezebben megy. Ám azért létezhet még egy-két csemege, ritkaság, amit érdemes lenne kiadni. Folyamatosan készülök egy nagyobb *Krúdy*-könyvre, monográfiára.

(BENCZE)

FOTÓ: AMBRUS ÉVA

Kelecsényi László, a szerkesztő

KRÚDY GYULA Erzsébet királyné

